

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

03 iunie 2015

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

președinte – Petru Ursache,

judcători – Ghenadie Nicolaev și Petru Moraru,

examinînd admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat de avocatul Kovali Vladimir în numele inculpatului Țigănașu Ion, prin care se solicită casarea încheierii Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 17 aprilie 2014 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 noiembrie 2014,

CONSTATĂ :

1. La 11 martie 2014 în adresa Judecătoriei Centru, mun. Chișinău a parvenit spre examinare cererea avocatului Kovali Vladimir declarată în numele inculpatului Țigănașu Ion, înaintată în temeiul art. 313 Cod de procedură penală, cu privire la declararea nulității ordonanței procurorului ierarhic superior, șef-adjunct al secției exercitare a urmăririi penale în cauze de criminalitate organizată și excepționale a Procuraturii Generale, Vl. Moșneaga din 03 martie 2014, de respingere a plîngerii.

Totodată, în cadrul ședinței de judecată, petiționarul și-a exprimat dezacordul inclusiv și cu ordonanța din 14 februarie 2014, emisă de către procurorul secției exercitare a urmăririi penale în cauze de criminalitate organizată și excepționale a Procuraturii Generale, C. Popescu, prin care s-a dispus refuzul în începerea urmăririi penale.

2. Prin încheierea judecătorului de instrucție a Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 17 aprilie 2014, a fost respinsă, ca neîntemeiată, cererea declarată de avocatul Kovali Vl., în numele inculpatului Țigănaș I., cu menținerea fără careva modificări a ordonanțelor contestate.

3. În motivarea soluției adoptate, instanța de judecată a considerat legale ordonanțele contestate de avocat, întucît cererile adresate de către inculpatul Țigănașu I. au fost examinate de mai multe ori, de fiecare dată fiind dispuse indicații noi de verificare a argumentelor invocate. Astfel, s-a constatat că acțiunile efectuate de procuror au fost în conformitate cu normele legislației în vigoare, iar în cadrul examinării plîngerii inculpatului nu i-au fost încălcate careva drepturi sau libertăți, prin prisma prevederilor art. 6 și 13 din Convenție.

4. Nefiind de acord cu soluția adoptată de către judecătorul de instrucție, la 18

aprilie 2014 avocatul Kovali VI. în numele inculpatului Țigănașu I. a atacat-o cu recurs în anulare, invocând prevederile art. 452, 453 alin.(1) și 435 alin. (2) lit. c) Cod de procedură penală a solicitat casarea încheierii menționate, anularea ordonanțelor de refuz în pornirea urmăririi penale din 14.02.2014 și de respingere a plîngerii din 03.03.2014, cu obligarea procurorului de a înlătura încălcările depistate.

5. Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 25 iunie 2014 s-a dispus inadmisibilitatea recursului în anulare declarat de avocatului Kovali VI. în numele inculpatului Țigănașu I.

În motivarea soluției adoptate instanța a statuat că încheierea judecătorului de instrucție a Judecătoriei Centru din 17 aprilie 2014, adoptată în ordinea prevăzută de art. 313 Cod de procedură penală, nu cade sub incidența categoriilor de hotărîri irevocabile prevăzute la alin. (1) art. 452 Cod de procedură penală, care pot fi contestate cu recurs în anulare la Curtea Supremă de Justiție.

6. Ulterior, avocatul Kovali VI. acționînd în numele inculpatului Țigănașu I., a înaintat o cerere de recurs la Curtea de Apel Chișinău, prin care a solicitat repunerea în termen a cererii și casarea încheierii judecătorului de instrucție, cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri prin care să fie anulate ordonanțele procurorului cu obligarea să înlătore abaterile constatate.

7. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 noiembrie 2014 recursul declarat de către avocatul Kovali VI. în interesele inculpatului Țigănașu I., a fost respins, ca fiind tardiv.

8. Împotriva deciziei sus-menționate, la 29 aprilie 2015, avocatul Kovali VI. a depus recurs în anulare la Curtea Supremă de Justiție solicitînd casarea încheierii Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 17 aprilie 2014 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 noiembrie 2014, cu dispunerea rejudecării cauzei.

În esență, recurentul a specificat în textul recursului declarat toate încălcările procesuale admise de către organul de urmărire penală în cauza penală privindu-l pe Țigănașu I., în opinia sa, considerînd că acestea se circumscriu sub noțiunea de viciu fundamental și urmează a fi înlăturate de instanța de recurs în anulare prin dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de recurs.

Avocatul a menționează că, potrivit art. 313 din Codul de procedură penală, judecătorul de instrucție urma să examineze sub toate aspectele plîngerea, să se expună la toate invocările acesteia și să specifice temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea cererii. Controlul judiciar al procedurii de urmărire penală constă în verificarea de către o instanță independentă și imparțială, sesizată în modul prevăzut de lege, a acțiunilor organului de urmărire penală și a organului care efectuează activitate operativă de investigație în scopul depistării și înlăturării încălcărilor drepturilor omului încă la faza de urmărire penală și asigurării respectării drepturilor, libertăților și a intereselor legitime ale participanților la proces și a altor persoane.

Rezultatele examinării judecătorești le consideră superficiale și contrare prevederilor art. 6 par. 1 din Convenția Europeană (*a se vedea* Hotărîrea Curții Europene din 09.12.1994 pronunțată în cauza *Hiro Bălani împotriva Spaniei*).

9. Examinînd admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide asupra inadmisibilității acestuia, pentru următoarele considerente.

Potrivit art. 452 alin. (1) Cod de procedură penală, în redacția Legii nr.66 din 05 aprilie 2012, în vigoare din 27 octombrie 2012, persoanele menționate la art.401 alin.(1) pct.2) și 3), precum și, în numele acestor persoane, apărătorul sau reprezentantul lor legal, pot declara la Curtea Supremă de Justiție recurs în anulare împotriva hotărîrii judecătorești irevocabile, după epuizarea căilor ordinare de atac.

Însă, art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, în redacția Legii sus-menționate, prevede că hotărîrile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise doar la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărîrea atacată.

Prin urmare, normele de drept nominalizate prescriu, în mod expres, că pot fi atacate cu recurs în anulare doar hotărîrile judecătorești prin care a fost judecată cauza penală în fond, adică hotărîrile irevocabile de condamnare, de achitare sau de încetare a procesului penal, după epuizarea căilor ordinare de atac.

Din materialele dosarului, se constată că chestiunea care a fost examinată de către judecătorul de instrucție și, ulterior de către instanța de recurs, se referă la cele reglementate de art. 313 Cod de procedură penală, ce țin de soluționarea plîngerilor împotriva actelor sau acțiunilor ilegale ale organului de urmărire penală sau alte organe care exercită activitatea specială de investigații.

Conform prevederilor art. 313 alin. (6) Cod de procedură penală, încheierea judecătorului de instrucție este irevocabilă, cu excepția încheierilor privind refuzul în pornirea urmăririi penale, scoaterea persoanei de sub urmărire penală, încetarea urmăririi penale, clasarea cauzei penale și reluarea urmăririi penale, care pot fi atacate cu recurs la curtea de apel în termen de 15 zile de la data pronunțării și care se judecă conform prevederilor titlului II capitolul IV secțiunea a 2-a §2 din Partea specială a Codului de procedură penală.

În speță, această cale de verificare a legalității hotărîrii judecătorești recurentul a exercitat-o contestînd cu recurs încheierea judecătorului de instrucție. Potrivit deciziei instanței de recurs, Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău la 12 noiembrie 2014, a constatat că recursul declarat de către avocatul Kovali VI. în interesele inculpatului Țîgănașu I., este tardiv și urmează a fi respins.

Drept urmare, conform art. 466 alin. (2) pct. 6) și alin. (5) Cod de procedură penală hotărîrea instanței de recurs a devenit definitivă și irevocabilă, la data cînd a fost pronunțată, adică la 12 noiembrie 2014.

O atare interpretare dă posibilitatea să statuăm că, după examinarea recursului de către instanța de recurs, căile de atac a unei hotărîri judecătorești pe o chestiune de verificare a legalității actelor sau acțiunilor organelor de urmărire penală au fost epuizate, iar în consecință, o asemenea hotărîre nu cade sub incidența hotărîrilor judecătorești irevocabile prevăzute de art. 452 alin. (1) Cod de procedură penală, care sunt pasibile de a fi atacate cu recurs în anulare.

Excluderea de către legiuitor a căilor extraordinare de atac în această materie, este justificată de caracterul special al procedurii instituite de prevederile art. 313 Cod de procedură penală, astfel legiuitorul urmărind să asigure celeritatea acesteia și obținerea în mod rapid a unei hotărâri irevocabile și definitive prin care să fie exercitat controlul judiciar a unei instanțe ierarhic superioare asupra încheierilor judecătorului de instrucție.

Principiul irevocabilității hotărârii judecătorești rezultă din principiul stabilității și siguranței raporturilor juridice, element esențial al preeminenței dreptului într-o societate democratică, așa cum este consacrat și în preambulul Convenției Europene pentru Drepturile Omului.

În aceeași ordine de idei, amintim că procedura de atac a hotărârilor judecătorești irevocabile cu recurs în anulare este reglementată de art. 452 Cod de procedură penală.

În temeiul art. 453 Cod de procedură penală, raportat la prevederile art. 6 pct. 44), 22 alin. (3) Cod de procedură penală, art. 4 al Protocolului nr. 7 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului, hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată.

Împotriva încheierilor judecătorești prin care s-au soluționat alte chestiuni decât vinovăția și condamnarea persoanei, aceasta este irevocabilă și nu este pasibilă de a fi atacată cu recurs în anulare, ceea ce este prevăzut de lege prin dispoziții imperative, de la care nu se permite nici o derogare, iar recursul în anulare declarat de avocatul Kovali Vl. este inadmisibil, deoarece o atare hotărâre nu este susceptibilă de a fi atacată în ordinea recursului în anulare.

10. În conformitate cu art. 456, 432 alin. (2) pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiul penal

DECIDE:

Inadmisibilitatea recursului în anulare declarat de avocatul Kovali Vladimir în numele inculpatului Țigănașu Ion, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 noiembrie 2014, deoarece nu corespunde cerințelor de formă și conținut prevăzute la art. 455 Cod de procedură penală.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la 03 iulie 2015.

Președinte

Judecător

Judecător

Petru Ursache

Ghenadie Nicolaev

Petru Moraru